27-мӗш ҫул тухать. Хаке 20 пус.

1944
АВГУСТ
27
ВЫРСАРНИКУН
169(6664) №

Чӑваш Коммуни

Пӗтӗм тӗнчери пролетарисем, пӗрлешӗр!

ВКП(б) ОБКОМӖПЕ
ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧӖН,
ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧӖН
ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧӖН
ХАҪАЧӖ

ВЕРХОВНЫЙ ГЛАВНОКОМАНДУЮЩИН ПРИКАЗӖ

Арми генералне ТОЛБУХИНА

УКРАИНӐРИ 3-мӗш фронт ҫарӗсем, наступление вӑйлатса пырса, августӑн 26-мӗшӗнче, Украинӑн область центрне — **ИЗМАИЛ** хулипе крепоҫне — **ДУНАЙ** шывӗн анатри тӑрӑхӗнчи тӑшман оборонин тӗреклетнӗ паха пунктне штурмласа туртса илнӗ.

ИЗМАИЛ хулипе крепоҫне туртса илессишӗн пынӑ ҫапӑҫусенче **ШЛЕМИН** генерал-лейтенантӑн, **КОЛЧУК** генерал-майорӑн, **ЗАВЬЯЛОВ** подполковникӑн ҫарӗсем; артиллери генерал-полковникӗн **НЕДЕЛИНӐН**, **ТРЕХНОВ** полковникӑн, **ГОРОХОВ** майорӑн артиллерисчӗсем; танковӑй ҫарсен генерал-лейтенанчӗн **СУХОРУЧКИНӐН**, **РУМЯНЦЕВ** полковникӑн, **МУХИН** подполковникӑн, **ШЕВКИН** майорӑн танкисчӗсем; авиаци генерал-полковникӗн **СУДЕЦӐН** летчикӗсем; инженери ҫарӗсен генерал-майорӗн **ИГНАТОВӐН**, **ПУЗЫРЕВСКИЙ** полковникӑн, **МАРЕННОЙ** полковникӑн саперӗсем; **ЕГОРОВ** полковникӑн, **КОТЮКОВ** полковникӑн связисчӗсем чапа тухнӑ.

Тунӑ ҫӗнтерӗве яланлӑха палӑртса хӑварас тесе, **ИЗМАИЛ** хулипе крепоҫне туртса илессишӗн пынӑ ҫапӑҫусенче уйрӑмах чапа тухнӑ соединенисемпе чаҫсене **«ИЗМАИЛЬСКИ»** тесе ят пама тата орденсемпе наградӑлама таратас.

Паян, августӑн 26-мӗшӗнче, 22 сехетре пирӗн Тӑван ҫӗршыв столици **МУСКАВ**, иҫӗр ҫирӗм тӑватӑ тупӑпа ҫирӗм хут пӗр харӑс персе, **УКРАИНӐРИ 3-мӗш фронтӑн** паттӑр ҫарӗсене, **ИЗМАИЛ** хулипе крепоҫне туртса илнӗскерсене, Тӑван ҫӗршыв ячӗпе салют парать.

Питӗ чаплӑ ҫапӑҫнӑшӑн Эсир ертсе пыракан ҫарсене, **ИЗМАИЛ** хулине ирӗке кӑларассишӗн пынӑ ҫапӑҫусенче пулнӑскерсене, **ТАВ ТӐВАТӐП.**

Хамӑр Тӑван ҫӗршывӑн ирӗклӗхӗпе никама пӑхӑнманлӑхӗшӗн ҫапӑҫса вилнӗ геройсене ӗмӗр-ӗмӗр мухтав!

Нимӗҫ захватчикӗсене — вилӗм!

Верховный Главнокомандующи
Совет Союзӗн Маршалӗ **И. СТАЛИН.**

1944 ҫулхи августӑн 26-мӗшӗ.

Украинӑри 2-мӗш фронт ҫарӗсемпе 3-мӗш фронт ҫарӗсем августӑн 20-мӗшӗпе 25-мӗшӗ хушшинче наступлени тунӑ вӑхӑтра тӑшман тӳснӗ ҫухатусем тата пирӗн ҫарсем тытса илнӗ трофейсем

УКРАИНӐРИ 2-мӗш фронт ҫарӗсем августӑн 20-мӗшӗпе 25-мӗшӗ хушшинче наступлени тунӑ вӑхӑтра тӑшмана ҫынсемпе техника тӗлӗшӗнчен ҫакӑн пек ҫухатусем тӳстернӗ:

ПЕТЕРСЕ ТАКНӐ: самолетсем — 99, танксемпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен тупӑсем—104, тӗрлӗ калибрлӑ тупӑсем—426, минометсем—480, пулеметсем—807, автомашинӑсем—1.050. Тӑшманӑн, вилнисене кӑна шутласан та, 40.000 салтакӗпе офицерӗ ытла пӗтнӗ.

Ҫак вӑхӑт хушшинчех **УКРАИНӐРИ 2-мӗш фронт ҫарӗсем** ҫакӑн пек трофейсем **ТЫТСА ИЛНӖ:** танксемпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен тупӑсем—54, тӗрлӗ калибрлӑ тупӑсем—859, минометсем—891, пулеметсем — 3.660, винтовкӑсемпе автоматсем — 19.140, ҫар пурлӑхӗ тиенӗ лавсем—2.730, лашасем—5.500, паровозсем—40, чугун ҫул вагонӗсем—1.150, боеприпас, хӗҫпӑшал, снаряжени тата апат-ҫимӗҫ склачӗсем—69. Кунсӑр пуҫне, **УКРАИНӐРИ 2-мӗш фронт** ҫарӗсем тӑшманӑн ҫӗмӗрсе такнӑ ҫирӗплетнӗ районӗнче тимӗрпе бетонран тунӑ нумай вӑхӑта пыракан персе тӑмалли 306 вырӑнне тытса илнӗ. Ҫав вырӑнсенче тӗрлӗ калибрлӑ 116 тупӑ, 381 пулемет тытса илнӗ.

Нимӗҫсемпе румынсен 49.600 салтакӗпе офицерне **ТЫТКӐНА ИЛНӖ.** Тыткӑна илнисен шутӗнче румынсен 1-мӗш пехотнӑй дивизийӗн командирӗ — дивизи генералӗ **САЙДАК** тата румынсен 14-мӗш пехотнӑй дивизийӗн командирӗ — бригада генералӗ **ВОЙКО.**

* * *

УКРАИНӐРИ 3-мӗш фронт ҫарӗсем августӑн 20-мӗшӗпе 25-мӗшӗ хушшинче наступлени тунӑ вӑхӑтра тӑшмана ҫынсемпе техника тӗлӗшӗнчен ҫакӑн пек ҫухатусем тӳстернӗ:

ПЕТЕРСЕ ТАКНӐ: самолетсем — 101, танксемпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен тупӑсем—311, тӗрлӗ калибрлӑ тупӑсем—871, минометсем—165, пулеметсем—3.700, ҫар хатӗрӗсем тиенӗ лавсем—3.000. Тӑшманӑн, вилнисене кӑна шутласан та, 60.000 салтакӗпе офицерне яхӑн пӗтнӗ.

Ҫав вӑхӑт хушшинчех **УКРАИНӐРИ 3-мӗш фронт ҫарӗсем** ҫакӑн пек трофейсем **ТЫТСА ИЛНӖ:** танксемпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен тупӑсем—195, тӗрлӗ калибрлӑ тупӑсем—1.061, минометсем—794, пулеметсем—5.048, винтовкӑсемпе автоматсем—30.331, автомашинӑсем—3.000, паровозсем—59, вагонсем—3.300, ҫар хатӗрӗсем тиенӗ лавсем—7.320, лашасем—4.460, боеприпас, хӗҫпӑшал, снаряжени тата апат-ҫимӗҫ склачӗсем—352.

Тӑшманӑн 55.800 салтакӗпе офицерне **ТЫТКӐНА ИЛНӖ.** Пирӗн ҫарсене хӑйӗн штабӗ-мӗнӗпех тата полкӗсен командирӗсемпе пӗрле румынсен 110-мӗш пехотнӑй дивизийӗн командирӗ — дивизи генералӗ **ТЭНЕСКУ ТРОЯН** тыткӑна парӑннӑ.

УКРАИНӐРИ 2-мӗш фронт ҫарӗсемпе 3-мӗш фронт ҫарӗсен наступленийӗ вӑхӑтӗнче тӑшман хӑйӗн ҫар техникин чи кирлӗ хатӗрӗсемпе ҫыннисене пӗтӗмпе ҫакӑн чухлӗ ҫухатнӑ: тыткӑна лекнисемпе вилнисем—205.400 ҫын, самолетсем—200, танксемпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен тупӑсем — 664, тӗрлӗ калибрлӑ тупӑсем—8.333, минометсем — 2.330, пулеметсем—13.596.

СОВИНФОРМБЮРО.

Совет Информаци Бюровӗнчен

АВГУСТӐН 25-МӖШӖНЧИ ОПЕРАТИВНӐЙ СВОДКА

БАЛТИКА тӑрӑхӗнчи 3-мӗш фронт ҫарӗсем, наступлени туса пырса, нимӗҫсен оборонин тӗреклетнӗ паха пунктне, **ТАРТУ (ЮРЬЕВ-ДЕРПТ)** хулипе пысӑк чугун ҫул узелне штурмласа туртса илнӗ, ҫавӑн пекех тата, тӑшманпа ҫапӑҫса, халӑх пурӑнакан ытти 60 пункта ытла йышӑннӑ, вӑл шутра — **ЭЛЬВА** хули, **МЫЙЗАКЮЛА, КЯРЕВЕРЕ, ИЛМАТСАЛУ, РИДАКЮЛА, ПУХЬЯ, УСКЮЛА, КОНГУТА, ТЭДЛА** ятлӑ пысӑк ялсем тата **ЭЛЬВА, УДЕРНА** ятлӑ чугун ҫул станцийӗсем.

ЛОМЖА хулинчен кӑнтӑртарахра пирӗн ҫарсем ҫапӑҫса малалла куҫса пынӑ, халӑх пурӑнакан 40 пункта ытла туртса илнӗ, вӑл шутра — **РАТОВО, НАДБОРЫ, ГНЯЗДОВО, ЛЮБОТЫНЬ, ГРОДЗИКИ, УГНЕВО, СТАРЕКАЧКОВО, СУМЕНЖНЕ** ятлӑ пысӑк ялсем.

ПРАГАРАН хӗвелтухӑҫнерехре тата ҫурҫӗр-хӗвелтухӑҫнерехре пирӗн ҫарсем тӑшман пехотипе танкӗсен атакисене ӑнӑҫлӑн сирсе янӑ, унтан контратакӑсем тунӑ та хӑйсен позицийӗсене лайӑхлатнӑ.

УКРАИНӐРИ 2-мӗш фронт ҫарӗсем, ӑнӑҫлӑ наступление вӑйлатса пырса, **ТЕКУЧИ** хулипе чугун ҫул узелне туртса илнӗ, ҫавӑн пекех тата, тӑшманпа ҫапӑҫса, халӑх пурӑнакан ытти 350 пункта ытла йышӑннӑ, вӑл шутра — **СЕРБЕЩТЬ, БУДЕШТЫКИНА, НАНЕШТИ, ОПРИШЕШТИ, СТОЕШЕШТИ, ДОДЕШТИ, ХУРДУДЖИЙ, БЭЛТЯНУЛ, САРАТЕНИ, БУЖОР, БОГИЧАНЫ, МЛАДЫНЕШТЫ** ятлӑ пысӑк ялсем тата **РОШИЕШТИ, БАНКА** ятлӑ чугун ҫул станцийӗсем. **ПРУТ** шывӗн хӗвелтухӑҫ хӗррипе наступлени туса пыракан **УКРАИНӐРИ** 2-мӗш фронт ҫарӗсем **ЛОПУШНА, ЛЕУШЕНИ** районӗнче **УКРАИНӐРИ** 3-мӗш фронт ҫарӗсемпе пӗрлешнӗ.

УКРАИНӐРИ 3-мӗш фронт ҫарӗсем, ӑнӑҫлӑ наступление вӑйлатса пырса, **ЛЕУШЕНИ, КАГУЛ** участокӗнче **ПРУТ** шывӗ ҫине тухнӑ, вӗсем **ЛЕОВО, КАГУЛ** хулисене туртса илнӗ, ҫавӑн пекех тата, тӑшманпа ҫапӑҫса, халӑх пурӑнакан ытти 200 пункта ытла йышӑннӑ, вӑл шутра — Молдаван ССР-ӗн район центрӗ **КОТОВСКОЕ (ГАНЧЕШТЫ)** хули, Измаил облаҫӗнчи район центрӗсем — **КИЛИЯ** хулипе **НОВАЯ ИВАНОВКА, ТАТАРБУНАРЫ** ялӗсем, **ТОМАЙ, ГОТЕШТЫ, ЗЕРНЕШТЫ, ГАСАН БАТЫРЬ** ятлӑ пысӑк ялсем тата **ПРУТ, ЧАДЫР ЛУНГА** ятлӑ чугун ҫул станцийӗсем. **ЛОПУШНА, ЛЕУШЕНИ** районӗнче **УКРАИНӐРИ** 3-мӗш фронт ҫарӗсем **УКРАИНӐРИ** 2-мӗш фронт ҫарӗсемпе пӗрлешнӗ.

Ӑнӑҫлӑ наступлени туса пырса, **УКРАИНӐРИ** 2-мӗш фронт ҫарӗсемпе 3-мӗш фронт ҫарӗсем **КИШИНЕВ** хулинчен кӑнтӑр-хӗвеланӑҫнерехри районра нимӗҫсен 12 дивизийӗнчен тӑракан группировкине ҫавӑрса илнӗ. Унта нимӗҫсен 79-мӗш, 160-мӗш, 257-мӗш, 258-мӗш, 282-мӗш, 294-мӗш, 302-мӗш, 320-мӗш, 335-мӗш, 370-мӗш, 376-мӗш тата 384-мӗш пехотнӑй дивизийӗсене ҫавӑрса илнӗ. Тӑшман икӗ кун хушши ҫав ҫавӑрса илнӗ ункӑран кӑнтӑр еннелле татса тухма хӑтланнӑ. Анчах та пирӗн ҫарсем нимӗҫсен контратакисене пурне те ӑнӑҫлӑн сирсе янӑ. Ҫак районра икӗ кун хушшинче тӑшманӑн 13.000 салтакӗпе офицерӗ ытла тыткӑна парӑннӑ. Тӑшманӑн ҫавӑрса илнӗ группировкине пӗтерсе тӑкассишӗн халӗ те ҫапӑҫаҫҫӗ-ха.

Фронтӑн ытти участокӗсенче разведчиксем шыраса ҫӳренӗ тата чылай пунктсенче тӗллӗн-тӗллӗн ҫапӑҫнӑ.

Августӑн 24-мӗшӗнче пирӗн ҫарсем мӗнпур фронтсенче нимӗҫсен 101 танкне ҫӗмӗрсе тӑкнӑ. Сывлӑшри ҫапӑҫусенче тата зенитнӑй артиллери тӑшманӑн 72 самолетне персе ӳкернӗ.

ПИРӖН АВИАЦИ ПОГЕГЕН ТАТА ГАЛАЦ ЧУГУН ҪУЛ УЗЕЛӖСЕМ ҪИНЕ БОМБӐСЕМ ПӐРАХНИ

Августӑн 25-мӗшӗ ыран тенӗ чух ҫӗрле пирӗн инҫене вӗҫекен авиаци тӑшманӑн Тильзит хулинчен 10 километр ҫурҫӗртерехри Погеген (Хӗвелтухӑҫ Пруссии) тата Галац (Румыни) чугун ҫул узелӗсенче пухӑнса тӑнӑ ҫар эшелонӗсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ.

Бомбӑсем пӑрахнине пула, Погеген чугун ҫул узелӗнче вӑйлӑ пушарсем тухнӑ. Чугун ҫул узелӗн вӑтаҫӗр пайӗнче боеприпас тиенӗ икӗ эшелон сирпӗнсе кайнӑ. Ҫавӑн пекех тата чугун ҫул узелӗн хӗвелтухӑҫпе кӑнтӑр пайӗсенче те вӑйлӑ пушарсем тухнӑ, пушарсенче взрывсем пулнӑ.

Галац чугун ҫул узелӗнче, бомбӑсем пӑрахнине пула, темиҫе тӗлте пушар тухнӑ. Ҫар хатӗрӗсем тиенӗ вагонсемпе платформӑсем ҫуннӑ. Пушарсенче 5 взрыв пулнӑ.

* * *

Ломжа хулинчен кӑнтӑртарахра тӑшман резервсем илсе пынӑ та хытӑ хирӗҫ тӑрать. Пӗр соединени чаҫӗсем хаяр ҫапӑҫусем хыҫҫӑн нимӗҫсене пилӗк рет траншейӑран тӑракан оборона позицийӗнчен хӗсе кӑларнӑ. Малалла кайса совет боецӗсем халӑх пурӑнакан чылай пунктсене, вӑл шутра Острув Мазовецки хулинчен икӗ километр хӗвелтухӑҫнерехре ларакан Угнево ялне туртса илнӗ. Тӑшман пехотине пӗр батальон ытла пӗтерсе тӑкнӑ, тӑшманӑн 12 танкӗпе хӑй тӗллӗн ҫӳрекен туппине персе ҫӗмӗрнӗ. Инженери склачӗсемпе ытти трофейсем тытса илнӗ.

* * *

Хӗрлӗ Ялавлӑ Балтика флочӗн авиацийӗ, Балтика тинӗсӗнче нимӗҫсен икӗ транспортне шыва путарнӑ.

Хура тинӗс флочӗн карапӗсем Констанцы хули районӗнче тӑшманӑн 3.000 тонна таякан транспортне шыва путарнӑ. Унсӑр пуҫне тата Хура тинӗс флочӗн авиацийӗ тӑшманӑн икӗ мониторне шыва путарнӑ.

Учительсен районри конференцийӗ

СОВЕТСКОЕ, августӑн 26-мӗшӗ. (Телефонпа, хамӑр корр.). Августӑн 24—25-мӗшӗсенче кунта учительсен районри конференцийӗ пулса иртрӗ. Унта виҫӗ ыйту сӳтсе-яврӗҫ. Пӗрремӗш ыйтупа — шкулсенчи вӗрентӳпе воспитани ӗҫне лайӑхласенчи вӗрентӳпе воспитани ӗҫне лайӑхлатас тата ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленес тӗлӗшри задачӑсем ҫинчен конференци райҫутӗҫ пайӗн заведующийӗн Ф. Егоров юлташӑн докладне итлерӗ.

Докладчик районри шкулсем, пӗтӗмӗшпе илсен, ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне начар хатӗрленнине палӑртрӗ. Кунта шкулсем ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленсе ҫитнине тӗрӗслесе акт ҫырса йышӑнман. Пӗр Яракассинчи ҫичӗ ҫул вӗренмелли шкул ҫеҫ ҫӗнӗ вӗренӳ ҫулне хатӗрленсе ҫитнӗ. Александровкӑри, Испуханри, Юрминейкинӑри пуҫламӗш шкулсем тата Ижедеркӑри, Килтӗшри ҫичӗ ҫул вӗренмелли шкулсем вӗренӳ ҫулне пачах хатӗр мар. Чылай шкулсем вутӑ хатӗрлемен, ултӑ шкулта учительсем ҫитмеҫҫӗ.

Пренире 14 ҫын тухса каларӗҫ. Турай вӑтам шкулӗнчи ватӑ учитель М. Николаев юлташ ҫамрӑк учительсене хӑйӗн ӗҫ опычӗпе паллаштарчӗ.

Т. ИВАНОВ.

Румынири ӗҫсем

СССР Ют Ҫӗршыв Ӗҫӗсен Халӑх Комиссариачӗн аллинчи сведенисем тӑрӑх ҫакӑ паллӑ: Бухарест хулине Румынин Санатеску генерал пуҫпулса тӑракан правительстви хӑй аллинче ҫирӗп тытса тӑрать. Нимӗҫсен Ганзен генерал пуҫпулса тӑракан ҫар миссине тата ытти нимӗҫсене те тытса чарнӑ. Антонеску маршала арестленӗ те ӑна халӗ король дворецӗнче хупса усраҫҫӗ.

Король панӑ декларацие пӗлтернӗ хыҫҫӑн Бухарестра, ҫӗнӗ правительствӑна саламласа, тӑвӑллӑ демонстраци пулса иртнӗ. Совет правительствин заявленине, халӑха августӑн 24-мӗшӗпе 25-мӗшӗ хушшинче ҫӗрле пӗлтернӗскерне, Румынире ҫав тери хавхаланса кӗтсе илнӗ.

Нимӗҫсем Бухарест хули ҫине зенитнӑй орудисенчен персе, мӗншӗн тесен, вӗсен кунта урӑх йышши артиллери ҫук, ҫар казармисен районне сывлӑшран бомбӑсем пӑрахаҫҫӗ. Трансильванире нимӗҫсемпе венгерсем хыпӑнса ӳксех оборона сооруженийӗсем тӑваҫҫӗ. Румыни ҫарӗсем Карпат тӑвӗсем хушшипеле тухса каймалли ҫулсене йышӑнса илнӗ те Совет Союзӗпе Германи фронтӗнчен каялла хӗвеланӑҫнелле чакакан нимӗҫсемпе ҫапӑҫаҫҫӗ. Ҫакӑн пек хыпарсем пур: нимӗҫсем Румынин Хориа Сима, «железная гвардия» текен фашистла организацин лидерӗ, пуҫпулса тӑракан пуканеллӗ «правительствине» туса хума хӑтланаҫҫӗ пулать.

Августӑн 25-мӗшӗнче Румынин Анкарари посланникӗ Креценау, Румыни королӗ тата Румынин ҫӗнӗ правительствин премьер-министрӗ Санатеску генерал кӑтартса панӑ тӑрӑх, Совет Союзӗн Анкарари посолӗ Виноградов юлташ патӗнче пулнӑ та ӑна нота панӑ. Ҫав нотӑра Румыни правительстви Совет правительствине ҫапла пӗлтернӗ: Румыни королӗ Антонеску маршалӑн правительствине ӗҫрен хӑтарнӑ та министрсен совечӗн председателӗ пулма Санатеску генерала уйӑрса лартнӑ. Нотӑра ҫапла каланӑ: ҫӗнӗ правительство нациллӗ союзӑн чӑмӑрӗ пулса тӑрать, унта нациллӗ-демократиллӗ блока пӗтӗҫсе тӑракан политикӑллӑ тӑватӑ партин пуҫлӑхӗсем: Маниу, Братиану, Лукреций Патрушкану тата Петреску тӑраҫҫӗ. Ҫӗнӗ правительство, тенӗ малалла нотӑра, халех перемири тӑвасси ҫинчен алӑ пусма тата, ҫӗршыври пӗтӗм вӑйсем пулӑшнипе, Румыни территорийӗ ҫинчен мӗнпур нимӗҫсене пӗтӗмӗшпех хӑваласа кӑларас ӗҫе тытӑнма йышӑннӑ.

Болгарири лару-тӑру

Августӑн 26-мӗшӗнче Болгарин ют ҫӗршыв ӗҫӗсен министрӗ г. Драганов Совет Союзӗн Болгарири ӗҫӗсен повереннӑйне Кирсанов юлташа Болгари правительстви Болгари ҫӗршывӗ пур енӗпе те нейтралитет тытасси пирки решени йышӑнни ҫинчен Болгари правительстви ячӗпе пӗлтернӗ. Болгарин ют ҫӗршыв ӗҫӗсен министрӗ г. Драганов ҫапла каланӑ: Румынире тӑракан нимӗҫ ҫарӗсем Болгари территорийӗ ҫинелле чакса кӗме тытӑнас пулсан, вӗсене Болгарире хӗҫпӑшалсӑрлантараҫҫӗ те вӗсем тӗлӗшпе Гаагӑра йышӑннӑ конвенци тӑрӑх мӗн тумаллине тӑваҫҫӗ. Болгари территорийӗ ҫинче тӑракан нимӗҫ ҫарӗсем тӗлӗшпе илсен вара, г. Драганов каланӑ тӑрӑх, Болгари правительстви августӑн 25-мӗшӗнче Германи правительствипе ҫар командованийӗ умне ҫав ҫарсене Болгарирен илсе тухса каяс ыйтӑва лартнӑ. Ҫавӑн пекех тата г. Драганов ҫапла каланӑ: нимӗҫсем хӑйсен ҫарӗсене Болгарирен илсе тухса кайма килӗшмесен, вӗсене хӗҫпӑшалсӑрлантараҫҫӗ.

СССР Наркоминделӗн Информаци Бюровӗ.

Совет правительстви Румынипе перемири тума 1944 ҫулхи апрель уйӑхӗнче сӗннӗ условисем ҫинчен калакан СПРАВКА

1944 ҫулхи апрелӗн 12-мӗшӗнче Совет правительстви Румынин Антонеску маршал пуҫпулса тӑракан правительствине Румынипе перемири тумалли ҫакӑн пек услови панӑ:

1. Нимӗҫсемпе тытакан ҫыхӑнусене татмалла тата Румынин никама пӑхӑнманлӑхӗпе хӑй тӗллӗн пурӑнас йӗркине юсаса ура ҫине тӑратас шутпа, Румыни ҫарӗсен, союзниксен ҫарӗсемпе, вӑл шутра Хӗрлӗ Ҫарпа та пӗрле пулса, нимӗҫсене хирӗҫ кӗрешмелле.
2. Совет Союзӗпе Румыни чиккине 1940 ҫулхи договор тӑрӑх туса ҫирӗплетмелле.
3. Вӑрҫӑ ӗҫӗсемпе тата Румыни совет территорине оккупациленипе Совет Союзне кӳнӗ тӑкаксене тата сиенсене тӳлесе витмелле.
4. Советӑн тата союзниксен тыткӑна лекнӗ мӗнпур ҫар ҫыннийӗсемпе Румынире тытса чарнӑ ытти ҫынсене тавӑрса памалла.
5. Совет ҫарӗсене, ҫавӑн пекех ытти союзниксен ҫарӗсене те, вӑрҫӑ лару-тӑрӑвӗ хушнӑ тӑрӑх, Румыни территорийӗ ҫинче кирек-хӑш еннелле те ирӗклӗн куҫса ҫӳреме май туса памалла, ҫакӑнпа пӗрлех, Румыни правительстви ҫак ӗҫе типҫӗрпе шыв ҫинче те, сывлӑшра та хӑйсен средствисемпе пур енчен те пулӑшса тӑмалла.
6. Венӑри арбитраж Трансильвани пирки йышӑннӑ решение пӗтерсе лартма тата Трансильванине ирӗке кӑларас ӗҫре пулӑшу пама Совет правительстви килӗшет.

Румынин Антонеску маршал пуҫпулса тӑнӑ правительстви ҫак условисене йышӑнма килӗшмен пулнӑ.

Румыни королӗ Михаил тата Румынин Санатеску генерал пуҫпулса тӑракан ҫӗнӗ правительстви ҫак условисене йышӑнма килӗшнӗ. (ТАСС).

Колхозри хурҫӑ пек ҫирӗп дисциплинӑшӑн

Республикӑри колхозсенче тырпулсене пухса кӗртес ӗҫӗн чи хӗрӳллӗ те ответлӑ тапхӑрӗ пырать. Халӗ ӗнтӗ тырӑ вырас ӗҫе кӑна мар, кӗлте кӳрсе капана хывас, авӑн ҫапас, государствӑна тырӑ парас, ыраш акас ӗҫсене те пӗр вӑхӑтрах тата хӑвӑрт туса пымалла. Колхозниксемпе колхозницӑсем ҫакна ӑнланаҫҫӗ, вӗсем халӗ чӑн-чӑн геройла ӗҫсем туса пыраҫҫӗ, тырпулсене пухса кӗрес ӗҫре фронтри пек, кунне-ҫӗрне пӗлмесӗр ӗҫлеҫҫӗ.

Республикӑра вӑйлӑ тырпулшӑн пыракан ӑмӑртура мала тухса, Чӑваш АССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Обкомӗн куҫса ҫӳрекен Хӗрлӗ ялавне илнӗ Ворошилов ячӗпе тӑракан колхоз тата унпа ӑмӑртакан «Марс» колхоз (Елчӗк районӗ) пӗрчӗллӗ тата пӑрҫа йышши тырӑсене вырса пӗтернӗ, государствӑна тырӑ памалли графика ытлашшипех тултарса пыраҫҫӗ тата ыраш акса пӗтернӗ. Чкаловски районри «Красный Октябрь», «Кзыл-тан» колхозсем те тырӑ вырса тата ыраш акса пӗтернӗ. Ҫакӑн пек тӗслӗхсем халӗ ӗнтӗ вуншарӑн илсе кӑтартма пулать.

Ҫак колхозсен ӗҫри ҫитӗнӗвӗсем, чӑн малтанах, колхоз руководителӗсем ӗҫ дисциплинине ҫирӗплетес тӗлӗшпе ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫленинчен килнӗ. Елчӗк районӗнчи Ворошилов ячӗпе тӑракан колхозра ӗҫе сӳрӗкрех тӑвакан тата кулленхи нормӑна тултарайман колхозницӑсем пурӗ те иккӗн кӑна пулнӑ, вӗсене те колхоз правленийӗн ларӑвне чӗнтерсе сӳтсе явнӑ та, кайран вӗсем нормӑна ытлашшипех тултарса ӗҫлеме тытӑннӑ. Чкаловски районри «Красный Октябрь», «Кзыл-тан» колхозсенче ӗҫ минимумне тултарман пӗр колхозник те ҫук. Муркаш районӗнчи «Красное Сормово» колхозра пӗр сӑлтавсӑр ӗҫе тухманни колхозникшӑн пысӑк айӑпа кӗнипе пӗрех шутланать. 60 ҫула ҫитнӗ Наталия Ефимова, ӗҫ минимумне яланах тултарса пыраканскер, колхоз ӗҫне тухман ҫынсем ҫинчен ҫапла калать: «Ӗҫе тухман ҫын вӑл — вӑрҫӑ ҫинчен манса каякан ҫын; вӑл хӑй мӗнпе тӑранса пурӑнасси ҫинчен шутламасть пулсан та, Хӗрлӗ Ҫарти ҫынсене тӑрантарасси ҫинчен шутласа пӑхмалла».

Ӗҫри ҫирӗп дисциплина, ӗҫлеме пултаракансене пурне те ӗҫе мобилизацилени, ӗҫе пӗлсе организацилени тырпулсене пухса кӗртессин ӑнӑҫлӑхне пӗтӗмпех татса парать.

Анчах та уйрӑм колхозсенче ӗҫри хурҫӑ пек ҫирӗп дисциплинӑшӑн кӗрешни ҫукха. Тырпулсене пухмалли хӗрӳллӗ вӑхӑтра та уйрӑм колхозниксем ӗҫе тухмаҫҫӗ, е пӗтӗм вӑя хурса ӗҫлемеҫҫӗ. Элӗк районӗнчи «Заветы Ильича» колхозра, сӑмахран, августӑн 15-мӗшӗнче тырӑ выраssине пӑрахсах колхозниксем вӑрманта мӑйӑр пухнӑ. Колхоз председателӗ Терентьев юлташ: «Пӗр кунлӑха канччӑр ӗнтӗ, мӑйӑр та кирлӗ вӗт», тесе ларать. Ҫав вӑхӑтрах уйра тулӑ, сӗлӗ пиҫсе ҫитнӗ, вӗсем тӑкӑнса пӗтме пултараҫҫӗ. Красноармейски районри «Унгастрой» колхозра та ӗҫ дисциплинине хисеплемеҫҫӗ. Кунта вара колхоза ертсе пыракансем хӑйсем ӗҫ дисциплинине пӑсма та, колхоз пурлӑхне тустарма та пример кӑтартаҫҫӗ. Колхоз правлени членӗ К. Семенов, пахча-ҫимӗҫ бригадирӗ Г. Иванова тырӑ вырма тухсан хӑйсене валли колхоз ҫӗрӗ ҫинчи утта ҫулса турттарнӑ. Колхоз государствӑна утӑ парса татман, тырӑ памалли графике те тултарса пыраймасть. Ҫав вӑхӑтрах колхозниксем, руководительсенчен курса, тырӑ вырма пӑрахсах хӑйсене валли утӑ хатӗрлеме тытӑннӑ, колхозра тырпул пухса кӗртес ӗҫ вара чӑтма ҫук юлса пырать. Комсомольски районри «Культура» колхозра та кӑҫал ӗҫ минимумне тултарманшӑн 13 ҫынна суда парса айӑпланӑ, суд вӗсене ирӗксӗр ӗҫлеттермелле тунӑ. Анчах та ҫак ҫынсене колхоз правленийӗ уйрӑм заданисем паман, вӗсем ҫаплах ӗҫе начар тухаҫҫӗ. А. Романова, Х. Любимова, А. Петрова колхозницӑсем тырпулсене пухнӑ вӑхӑтра 8—23 ӗҫкунӗ кӑна тунӑ. Колхозра ӗҫлеменнине курса тӑрсах, колхоз председателӗ Козлов юлташ пӗтӗмпе те 23 ӗҫкунӗ кӑна тунӑ Анна Романовӑна малтан ҫапнӑ тырӑранах 6 килограмм ыраш пама ӗлкӗрнӗ. Паллах, ҫакӑн пек ертсе пынӑ ҫӗрте дисциплина ҫирӗп пулма, колхоз ӗҫӗ малалла кайма пултараймасть. Ахальтен мар ку колхоз иртнӗ ҫул государствӑна тырӑ 50 центнер парса ҫитереймен, колхозниксене те ӗҫкунӗ тӑрӑх тырӑ паман.

Ҫапла ӗнтӗ, ӑҫта ӗҫ дисциплини начар, унта колхоз ӗҫӗсем юхӑнса пыраҫҫӗ. Ҫак чӑнлӑха халӗ, тырӑ вырнӑ вӑхӑтра, уйрӑмах асра тытас пулать. Мӗншӗн тесен халӗ кашни кун кӑна мар, кашни сехет хаклӑ. «Тырпула пухса кӗртесси вӑл — пӗр вӑхӑтра пулса иртекен ӗҫ, — тесе вӗрентет Сталин юлташ,—вӑхӑтра пухрӑн — туянтӑн, кая юлтӑн — ҫухатрӑн». Ҫавӑнпа та кашни уяр сехетпе, кашни кунпа туллин усӑ курмалла. Кашни ӗҫлеме пултаракан ҫын тырпул пухса кӗртес ӗҫре пӗтӗм вӑя хурса, кунне-ҫӗрне пӗлмесӗр ӗҫлемелле, колхозри ӗҫ дисциплини хурҫӑ пек ҫирӗп пулмалла. Ӗҫ минимумне тултарайман ҫын тырӑ илнӗ ҫӗрте те, колхоз лашипе усӑ курнӑ ҫӗрте те яланах кайри ретре пулмалла.

СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗ йышӑннӑ постановлени тӑрӑх, тырпулсене пухса кӗнӗ вӑхӑтра мӗнпур ӳссе ҫитнӗ ӗҫлеме пултаракан колхозниксем пурте, вӗсем ӗҫкунӗсен минимумне тултарнипе тултарманнине пӑхмасӑрах, ӗҫе обязательнӑй йӗркепе тухмалла. Ҫак постановленире ҫапла каланӑ: «Ӳссе ҫитнӗ ӗҫлеме пултаракан колхозниксем тивӗҫлӗ сӑлтавсӑрах тырпулсене пухса кӗртес ӗҫрен пӑрӑнаҫҫӗ пулсан, вӗсем ҫине, колхоз правленийӗ йышӑннӑ тӑрӑх, ялхуҫалӑх артель уставӗн 17-мӗш статьинче кӑтартнӑ пек, штраф хумалла та ӗҫкунӗсене чакармалла тата авансапа тырӑ илес правӑсӑр хӑвармалла».

Партипе советӑн тата комсомолӑн вырӑнти организацийӗсен, агитаторсемпе беседчиксен колхозниксемпе колхозницӑсем хушшинче СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗн ҫак паха постановленине ӑнлантарса парас тӗлӗшпе ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлемелле. Ӗҫлеме пултаракансене пурне те тырпулсене пухса кӗртес ӗҫе явӑҫтармалла. Колхозри мӗнпур ӗҫе уйрӑм сдельщинӑпа тата пӗчӗк ушкӑнсемпе туса пымалла. Уйхир ӗҫӗсенче социализмлӑ ӑмӑртӑва анлӑн сарса пымалла. Хӗрӳ ӗҫӗн тапхӑрӗнче кашни колхознике, кашни колхозницӑна дисциплинӑллӑ пулма, тырпулсене пухас ӗҫе хастарлӑн хутшӑнма чӗнмелле.

Мускава Чехословаки правительствин делегацийӗ килнӗ

Чехословакин ирӗке тухакан территорийӗнче ӗҫлеме августӑн 25-мӗшӗнче Мускава Чехословаки Правительствин делегацийӗ ҫитнӗ. Делегацие Чехословаки Правительствин Уполномоченнӑйӗ министр Франтишек Немец господин, унӑн заместителӗ дивизи генералӗ Рудольф Виест тата Ҫар миссийӗн руководителӗ дивизи генералӗ Антонин Нижборский ертсе пыраҫҫӗ. Немец господинпа пӗрле Чехословакин Государство Совечӗн членӗсем — Б. Лаушман господин, И. Вало господин, Ф. Углирж господин, Ф. Гала монсеньер, ҫавӑн пекех тата Уполномоченнӑйӑн сотрудникӗсем килнӗ.

Центральнӑй аэродромра делегацие СССР Наркоминделӗн 4-мӗш Европа отделӗн Заведующийӗ В. А. Зорин, СССР Наркоминделӗн Протоколсен Отделӗн Заведующийӗн ӗҫӗсене туса тӑраканӗ Г. И. Фомин тата СССР Оборона Халӑх Комиссариачӗн Тулашри ҫыхӑнусен отделӗн начальникӗ генерал-майор В. Н. Евстигнеев, ҫавӑн пекех тата Чехословаки республикин Совет Союзӗнчи Чрезвычайнӑй тата Полномочнӑй Посолӗ З. Д. Фирлингер господин, Чехословакин Совет Союзӗнчи Ҫар миссийӗн Начальникӗ бригада генералӗ Г. Пика, Чехословаки Посольствин дипломатиллӗ составӗ тата ытти ҫынсем те хирӗҫ тухса кӗтсе илнӗ.

Тырпулсене пухса кӗртес ӗҫе хӑвӑрт вӗҫлер, государство умӗнчи парӑмсене срокчен татар!

Ӳкерчӗк ҫинче: Вӑрнар районӗнчи «Малый Цивиль» колхозри уборкӑра чи малта пыракан стахановка Иванова юлташ. Вӑл кулленхи нормӑна кунсеренех 150 процент тултарса пырать.
С. ФРИД фотоӳкерчӗкӗ.

ҪУРТЫРРИСЕНЕ ВЫРСА ПӖТЕРЧӖҪ

КАЛИНИНО. (Хамӑр корр.). Районри колхозсем, уяр ҫанталӑкӑн кашни сехечӗпе усӑ курса, тырӑ вырса пуҫтарас ӗҫе ӑнӑҫлӑн туса пыраҫҫӗ. Ӗнерхи кун тӗлне, районӗпе илсен, мӗнпур тырпултан 80 процентне ытла вырса пуҫтарнӑ. Малта пыракан Ҫавалкасри «Ҫутталла» (председателӗ Емельянов), Кивкасри «Большевик» (председателӗ Федоров), Услапари «Броневик» (председателӗ Федоров) тата ытти колхозсем кӗрхи тата ҫурхи тырӑсене пӗтӗмпех вырса пӗтерчӗҫ. Ыран-паян «Комсомолец», «Правда», «Знамя труда» колхозсем те тырӑ вырса пӗтереҫҫӗ.

Колхозниксемпе колхозницӑсем, Хӗрлӗ Ҫарӑн ҫӗнтерӗвӗсем ҫине ответлесе, ӗҫ тухӑҫлӑхне ӳстерсех пыраҫҫӗ. «Ҫутталла» колхозри машиноведсем Макаровпа Чумаков комсомолецсем кунне 4 гектар вырас вырӑнне 6—7 гектар, «Броневик» колхозри машиновед Григорьев — 7—8 гектар вырса пычӗҫ. Григорьев юлташ ӗнерхи кун тӗлне 60 гектар ытла тырӑ вырнӑ.

Юлашки вӑхӑтра колхозсем авӑн ҫапас тата государствӑна тырӑ парас ӗҫсене те вӑйлатрӗҫ. «Ҫутталла» колхоз пӗтӗм тырӑран ҫурри ҫапрӗ, IV-мӗш бригада (бригадирӗ Кустин юлташ) авӑна пӗтӗмпех ҫапса пӗтерчӗ.

Х. ЛИСИН.

Кӗртыррисем акмалли плана тултарнӑ

ЧУРАЧӐК, августӑн 26-мӗшӗ. (Телефонпа). Колхозсен уйхирӗнче кунӗн-ҫӗрӗн ӗҫ вӗресе тӑрать. Районӗпе пирӗн 17.823 гектар вырса пухмалла, паянхи кун тӗлне 17.000 гектар ытла вырса пухнӑ. Районра уйрӑмах «Шумашар», «Победа», «Новая сила», «Первое мая», «Пчелкино» колхозсенче ӗҫ лайӑх пырать. Вӗсем эрне каярах тӗштырӑсене пухса пӗтернӗ. Халӗ вӑрлӑхлӑх хӑварнӑ курӑксене пухаҫҫӗ, кӗлте турттарса капана хываҫҫӗ, авӑн ҫапаҫҫӗ.

«Шумашар» колхозри ҫамрӑксен бригади лайӑх ӗҫлет. Ҫак бригадӑри Уткина юлташ ертсе пыракан звено тырӑ вырма тухнӑранпа ӗҫ нормине кашни кунах 200 процентран кая мар тултарса пырать.

Паян районри колхозсем ыраш акмалли плана тултарчӗҫ.

Районри колхозниксемпе колхозницӑсем республикӑри ӑмӑртура мала тухассишӗн, ӑнса пулнӑ тырпула вӑхӑтра тата пӗр тӑкаксӑр пухса кӗртессишӗн, государствӑна вӑхӑтра тырпул парса татассишӗн, ҫапла вара Сталин юлташа чи малтан рапорт парассишӗн ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлеҫҫӗ.

В. КРАСНОВ.

Кӗрхи тырӑсене лайӑх акса хӑвартӑмӑр

Елчӗк районӗнчи Тӑрмӑш ялсоветне кӗрекен «Новый путь» тата «Знамя» колхозсем, пӗр-пӗринпе ӑмӑртса ӗҫлесе, тырпулсене ӑнӑҫлӑн пухса пынипе пӗрлех, ыраш акса пӗтерчӗҫ. Килес ҫул татах та вӑйлӑрах тырӑ туса илес, Тӑван ҫӗршыва ҫителӗклӗ апат-ҫимӗҫ туса парас ӗҫе ыраша вӑхӑтра акса хӑварни татса парать. Мӗншӗн тесен пирӗн хуҫалӑхра ыраш ытти тырӑсенчен пахарах вырӑн йышӑнать. Малтанрах акнӑ ыраш пӗр тикӗс шӑтса тухрӗ. «Новый путь» колхоз 195 гектар ыраш акрӗ. Ыраш акнӑ ҫӗрте тырпулсене вырнӑ чухнехи пекех чылай стахановецсем палӑрчӗҫ. А. Корольков кулленхи нормӑна 150 процент тултарса ӗҫлерӗ.

«Знамя» колхоз, августӑн 16-мӗшӗ тӗлнех 200 гектар акса, кӗрхи тырӑсем акмалли плана тултарчӗ. Ҫак колхоз председателӗ Н. Алексеев колхозниксемпе колхозницӑсене ӗҫре хавхалантарса ӗҫлеттерме пултарать. Массӑллӑ-ӑнлантарулла ӗҫе лайӑх туса пыни, уйрӑм сдельщинӑпа ӗҫлени тырпулсене пухса кӗртес ӗҫӗн ӑнӑҫлӑхне татса пачӗ. Ҫак колхоз ялсоветӗнчи колхозсен ӑмӑртӑвӗнче малта пырать.

Колхозсем кӑҫал пысӑк тухӑҫлӑ тырпула ӑнӑҫлӑ пухаҫҫӗ. Халӗ кӗлте турттарса капана хывас, авӑн ҫапас ӗҫсене тытӑнчӗҫ, васкасах государствӑна тырӑ леҫеҫҫӗ. Сентябрӗн малтанхи кунӗсенче тӗштырӑсене парса татас задача лартрӑмӑр. Ҫак задачӑна пирӗн колхозсем чыслӑн пурнӑҫлӗҫ.

П. ЩЕРБАКОВ,
Тӑрмӑш ялсоветӗн председателӗ.

Комбайнпа ӗҫленӗ чухне тырпула тӑккаланӑшӑн суда панӑ

Калинино МТС-ӗнчи Александров комбайнер Пушкин ячӗпе тӑракан колхозра комбайнпа ыраш вырса пухнӑ чухне тырпула нумай тӑккаланӑ. Вӑл вырса пухнӑ участока тӗрӗсленӗ хыҫҫӑн гектар пуҫне 4—5 центнер тырӑ тӑкӑнса юлнине палӑртнӑ. Ҫак тӑкак ҫинчен МТС-ӑн старши агрономӗ Чугунов тата колхоз председателӗ Виноградова юлташсем те пӗлнӗ, анчах та ӗҫе тӳрлетес тӗлӗшпе нимӗн те туман.

Чӑваш АССР Ҫӗрӗҫ Халӑх Комиссарӗ Н. Г. Малов юлташ, ҫак ӗҫе пӑхса тухса, Александров комбайнера суда парса айӑплама хушнӑ, вӑл вырса пухнӑ участока пӗтӗмпех йышӑнмалла мар тунӑ, ҫав участокри тырпула вырса расходланӑ горючин хакне пӗтӗмпех Александровран шыраса илмелле тунӑ.

МТС-ӑн старши агрономне Чугунова ӗҫ ҫине ҫиелтен пӑхнӑшӑн ятласа хӑварнӑ.

Ӑмӑртура мала тухассишӗн

Эпир Красноармейски районри Ильич ячӗпе тӑракан колхозра СССР Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗн «1944 ҫулта тырпул пухса кӗртесси тата ялхуҫалӑх продукчӗсем хатӗрлесси ҫинчен» йышӑннӑ постановленийӗ тӗплӗн сӳтсе-яврӑмӑр. Ҫакӑ вӑл пире ӗҫе тӗрӗс йӗркелеме пулӑшрӗ. Эпир тырпул пухассине пӗтӗмпех уйрӑм сдельщинӑпа организацилерӗмӗр. Ыраша эпир августӑн 22-мӗшӗнчех вырса пӗтернӗ. Ҫуртыррисем ман бригадӑра 88 гектар вырса пухмалла. Ҫав тырпула пӗтӗмпе тенӗ пекех машинӑпа выратпӑр, ҫавасемпе ҫулатпӑр. И. Якимова, Д. Захарова, Е. Баймукина, Е. Сидорова колхозницӑсем ҫавӑпа 0,25 гектар вырӑнне кашни кунах 0,52 гектар ҫулаҫҫӗ. Эпир нормӑна ытлашшипех тултараканнисене хушса тӳлес йӗркепе ӗҫкунӗ паратпӑр. Ҫапла вара Якимова пек лайӑх ӗҫлекен стахановецсем кулленех 7—8 ӗҫкунне ӳкереҫҫӗ. Кӗлте ҫыхакан М. Васильева, Е. Тимофеева, М. Павлова юлташсем те, кунне 750—800 кӗлте ҫыхса, нормӑна 175—200 процент тултараҫҫӗ.

Тырӑ вырнӑ чухне пӗрлешӳллӗ столовӑй лайӑх ӗҫлени ӗҫе кал-каллӑнрах туса пыма май пачӗ. Манӑн бригада пӗрчӗллӗ тырӑсене пӗтӗмӗшпех вырса, капана хывса пӗтерчӗ. Халӗ пӑрҫа, вика ҫулаҫҫӗ. Паян-ыран авӑн ҫапас ӗҫе массӑллӑн тытӑнатпӑр. Государствӑна тырӑ парас тӗлӗшпе те графика ытлашшипех тултарса пыратпӑр. Ман бригадӑри колхозниксемпе колхозницӑсем ӑмӑртӳра мала тухассишӗн кӗрешеҫҫӗ.

Е. СОЛОВЬЕВА,
колхоз бригадирӗ.

Пӗр бригада та кая ан юлтӑр

ТАВАЙ. Тӑван Хӗрлӗ Ҫарӑн ҫитӗнӗвӗсемпе хавхаланса, Енӗш-Нӑрвашри «Красная Чувашия» колхоз. 625 гектар ҫинчи кӗрхи тырӑсене ҫичӗ кун хушшинче вырса пӗтерсе, ҫӗмеле хыврӗ. Тырпул пухса кӗртес ӗҫре 13-мӗш, 7-мӗш тата 10-мӗш бригадӑсем малта пыраҫҫӗ. Ҫак бригадӑсенче ӗҫе лайӑх йӗркеленӗ. Колхозниксем, ӗҫе ирех тухса, ӗҫрен тӗттӗм пулсан ҫеҫ кӗреҫҫӗ, хӑйсен нормисене 150—200 процент таран тултарса пыраҫҫӗ. Тырпула пуринчен ытларах машинӑпа вырчӗҫ.

60 ҫулхи Н. Платонов машинӑпа куллен 3 гектар вырӑнне 4—5 гектар вырать. 7-мӗш бригадӑри Е. Майрасловӑпа 2-мӗш бригадӑри Федорова юлташсем кулленхи ӗҫ нормине 150—300 процент тултарса пычӗҫ. Ӗҫре 13-мӗш бригада уйрӑмах малта пырать. Бригадир-фронтовик Николаев юлташ ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлет. Вӑл тырӑ вырма тухиччен звеносем ҫумне уйрӑмӑн участоксем ҫирӗплетсе панӑ. Колхозниксен ӗҫне кашни кун хӑй пӑхса тухса участоксене йышӑнать. Звенопа звено хушшинчи ӑмӑртӑва кашни кун тӗрӗслесе, паха примерсене стена хаҫачӗпе кӑтарту хӑми урлӑ ҫутатса пыраҫҫӗ.

Анчах колхозра кайра пыракан бригадӑсем те пур. 2-мӗш, 3-мӗш бригадӑсем кая юлчӗҫ. Вӗсен ӗҫ дисциплини начар. 3-мӗш бригадӑн бригадирӗ И. Ефимов юлташ тырӑ вырма тухнӑранпа та уя йӗрkеллӗ тухса курман. 2-мӗш бригадӑн бригадирӗ Николаев юлташ хаклӑ вӑхӑта час-часах ӗҫсе ирттерет. Ҫак бригадӑсем, ӗҫе пуринчен кайран тухса, чи малтан кӗреҫҫӗ те нормӑна тултараймаҫҫӗ.

«Красная Чувашия» колхоз кӗрхи тырӑсене пуҫтарса кӗнӗ хыҫҫӑн ҫурхи тырӑсем вырма тытӑнчӗ. Кунта та 13-мӗш, 10-мӗш тата 7-мӗш бригадӑсем малта пыраҫҫӗ. Колхоз государствӑна 250 центнер тырӑ леҫнӗ.

Колхозри ӗҫ малалла кайса пыни агитколлектив тӑрӑшса ӗҫлениничен килет. Агитаторсем орденоносец-фронтовик Семенов, фронтовик М. Павлов юлташсем лайӑх ӗҫлеҫҫӗ. Фронта пулӑшассишӗн тӑрӑшаҫҫӗ. Вӗсем — яланах колхозниксем хушшинче.

— Вӑй пур таран фронта пулӑшасчӗ-ха, —тет Семенов юлташ. Вӗсем тӑрӑшса ӗҫленипе пурӗ 17 номер стена хаҫачӗ кӑларнӑ, бригадӑсенче кӑтарту хӑмисем организациленӗ.

3-мӗшпе 2-мӗш бригадӑсем ҫителӗклӗ ӗҫлемесӗр пӗтӗм колхоза мала тухма чӑрмантараҫҫӗ. Ҫак бригадӑсен хӑйсен ӗҫне кирлӗ пек организацилесе, малта пыракан бригадӑсемпе танлашмалла.

А. ЗАЙЦЕВ.

Земляк ҫинчен пӗлсен

Лӑпкӑ та уяр кун. Тӗкӗр пек ҫутӑ шыв леш енче колхозниксем тырӑ выраҫҫӗ. Шӑп кӑнтӑр апачӗ тӗлӗнче колхозниксем патне колхоз председателӗ коммунист П. Митряков пырса ҫитрӗ.

— Паян камсем лайӑх ӗҫлеҫҫӗ-ха, — ыйтрӗ вӑл бригадирсем патне пырса.

— Пӗлме кирлӗ ӗнтӗ, Кириллова, М. Ефимова, Е. Барбузанова, М. Николаева, А. Григорьева, Е. Павлова ҫуркунхи нормӑна ирттерсе тултарчӗҫ. Вырасса та тӑкаксӑр выраҫҫӗ,—каласа парать бригадир Павлов юлташ, фронтран килнӗскер.

Тырӑ вырнӑ ҫӗрте пурте тенӗ пекех хӗрарӑмсемпе ватӑ ҫынсем ӗҫлеҫҫӗ. Вӗсен тӑванӗсемпе юлташӗсем — фронтра. Колхоз председателӗ Митряков юлташ хӑйсен ял ҫынни Виктор Ефимов пурӑннӑ подразделени командирӗнчен ҫыру илни ҫинчен пӗлтерчӗ.

Ун хыҫҫӑн председатель пӗр самантлӑха нимӗн те шарламарӗ. Колхозниксен ӑшӗнче ҫакӑн пек ыйту ҫуралчӗ: Ефимов, пӗчӗкренех тӑлӑхӑн ӳснӗскер, мӗнле чаплӑ ӗҫ тунӑ-ши? Виктор икӗ ҫул каялла ҫак хирте ӗҫленӗ, Кӗркунне пулсан ӑна ҫара ӑсатнӑ, нимӗҫсене пӗр хӗрхенмесӗр пӗтерсе пыма хушса янӑ.

Председатель Виктор ҫинчен калама тытӑнать.

— Эпӗ Ефимовӑн ҫапӑҫури паттӑрлӑхӗ ҫинчен пӗлтересшӗн. Ӑна часть командирӗ «чӗлхе» тытма хушнӑ. Вӑл командир хушнине пурнӑҫласа малти позицире нимӗҫсене чылайччен сӑнаса ҫӳренӗ. Тӑшмана тӗл пулсан, вара вӑл гранатӑпа пилӗк гитлеровеца пӗтерсе тӑкнӑ та чаҫа пӗр «чӗлхе» илсе таврӑннӑ. Каҫхипе вӑл татах «сунара» кайнӑ. Ун чухне Ефимов икӗ фашиста тӗл пулать, пӗрне вӗлерет, тепӗрне чаҫа илсе таврӑнать. Ҫаксемшӗн Виктор Ефимова III-мӗш степеньлӗ Мухтав орденӗпе наградӑланӑ.

Колхозниксем хӑйсен мухтавлӑ землякне алӑ ҫупса ырларӗҫ. Ӗҫ каплипех пӗтмест-ха. Фронтовик арӑмӗ сӑмах илет те ӗҫре фронтовиксемпе танлашма пулни ҫинчен пӗлтерет. Ӑна ырласа колхозниксем татӑклӑ обязательствӑсем илеҫҫӗ: тырра вӑхӑтра та пӗр тӑкаксӑр пуҫтарса кӗртмелле, государствӑна лайӑх тырӑ памалла. Ҫак ӗҫсене пурнӑҫа кӗртнӗ ҫӗрте, мухтавлӑ земляк Ефимов пек, хастарлӑ пулмалла.

Чӑнах та, ӗҫ фронтӗнчи гвардеецсен сӑмахӗ ҫилпе вӗҫсе каймарӗ. Вӗсем кӗрхи тырӑсене планпа пӑхниичен виҫӗ кун малтан вырса пӗтерчӗҫ. Кӗлте кӗртес, авӑн ҫапас ӗҫсене хӑвӑртлатрӗҫ. Фронтовик арӑмӗ А. Фомина ертсе пыракан транспорт бригади государствӑна 76 центнер ҫӗнӗ тырӑ леҫсе пачӗ. Бригада тӑрӑшнипе государствӑна тырӑ парасси график тӑрӑх пулса пырать.

Колхоз кӗҫех ҫуртыррисене вырса пӗтерет. Сӗлӗпе пӑрҫа анчах юлнӑ ӗнтӗ. Машинӑсемпе, кӗрепleллӗ ҫавасемпе туллин усӑ кураҫҫӗ. Кашни колхозник ывӑнма пӗлмесӗр ӗҫлет. Кӗрхи тырӑсем акасси те ӑнӑҫлӑн пырать.

Вӑрҫӑ пӗтӗ. Пирӗн паттӑр земляксем фронтран таврӑнсан, колхозниксемпе колхозницӑсене хастарлӑ ӗҫшӗн чӗререн тав тӑвӗҫ.

Яков СИГАЙ,
«Спутник колхозника» колхоз.
Советски район.

Кӗрхи ҫӗртме тӑваҫҫӗ

Шӑхасан районӗнчи «Красный партизан» колхоз (председателӗ И. Васильев юлташ) тырпул пухса кӗртес ӗҫе ӑнӑҫлӑн туса пырать. Кӗрхи тырӑсене пӗр тӑкаксӑр 5 кун хушшинче пухса кӗртнӗ, ҫуртыррисене те ҫак кунсенчех вырса пӗтереҫҫӗ. Кунта пур ӗҫе те пысӑк мар ушкӑнсене уйӑрса, уйрӑм сдельщинӑпа туса пыраҫҫӗ. Ӗҫе юрӑхлӑ пур ҫынсене те уборкӑна явӑҫтарнӑ.

Колхоз ӗҫ планне малтанах тӗплӗн шутласа тунӑ пулнӑ. Ҫавӑнпа та, ытти ӗҫсемпе пӗрлех, государствӑна тырӑ леҫес ӗҫе те августӑн 17-мӗшӗ тӗлне 100 процентчӗпех пурнӑҫланӑ, августӑн 18-мӗшӗ тӗлне ыраш акса пӗтернӗ.

Халӗ колхозниксем кӗлте турттарса капана хываҫҫӗ, авӑн ҫапаҫҫӗ. Кӗрхи шӑн ҫӗртмине ир туни тырӑ тухӑҫлӑхне ӳстерме пулӑшнине шута илсе, колхозниксем халӗ пикенсех кӗрхи ҫӗртме тума тытӑнчӗҫ. Августӑн 20-мӗшӗ тӗлне 31 гектар сухаланӑ.

А. АНТОНОВ.

Ӳкерчӗк ҫинче: Красноармейски районри Ҫырмапуҫ Карайри «Красная звезда» колхоз председателӗ Н. И. Иванов юлташ. 1943-мӗш ялхуҫалӑх ҫулне ӑнӑҫлӑн вӗҫленӗшӗн ӑна Чӑваш АССР Верховный Совет Президиумӗн Хисеплӗ грамотипе наградӑланӑ. Вӑл ертсе пыракан колхоз халь тырпулсене пухса кӗртес енӗпе лайӑх ӗҫлет.
З. С. СТЕПАНОВ фотоӳкерчӗкӗ.

РЕСПУБЛИКӐРИ РАЙОНСЕН ГОСУДАРСТВӐНА ТЫРӐ ПАРАС ТӖЛӖШПЕ ПЫРАКАН

ӐМӐРТӐВӖ

(Августӑн 25-мӗш тӗлне илнӗ сведенисем тӑрӑх).

Районсем	Миҫемӗш вырӑн йышӑннӑ
Канаш	1
Ҫӗрпӳ	2
Куславкка	3
Шупашкар	4
Сӗнтӗрвӑрри	5
Красноармейски	6
Октябрьски	7
Вӑрмар	8
Сӗнтӗр	9
Калинино	10
Чурачӑк	11
Ишлей	12
Етӗрне	13
Советски	14
Шӑхасан	15
Муркаш	16
Вӑрнар	17
Улатӑр	18
Тӑвай	19
Элӗк	20
Ҫӗмӗрле	21
Йӗпреҫ	22
Елчӗк	23
Пӑрачкав	24
Хӗрлӗ Чутай	25
Комсомольски	26
Чкаловски	27
Первомайски	28
Шӑмӑршӑ	29
Кувакино	30

ХАСТАРРӐН ӖҪЛЕҪҪӖ

ЙӖПРЕҪ. Хӗвел тухса сараличчен «Молния» колхоз уйхирӗнче хӗрӳллӗ ӗҫ пуҫланса каять. Пӗрисем тинӗс пек хумханса ларакан ҫуртыррисене выраҫҫӗ. Тепӗр ҫӗрте авӑн ҫапаҫҫӗ, 14—15 ҫулти ҫамрӑксем вӑкӑрсемпе кӗлте турттараҫҫӗ. С. Орлов, А. Федоров, З. Михайлова, А. Иванов, Димитриев юлташсем ҫав вӑкӑрсемпе ӗҫлесех ӗҫ нормине 130—150-шар процент тултарса пыраҫҫӗ. Вӗсем хӑйсемех кӑҫал 7 вӑкӑра, 1 ӗнене ялхуҫалӑх ӗҫӗнче ӗҫлеме вӗрентнӗ. Ахальтен мар колхоз председателӗ П. Николаев шӳт туса:

— Пирӗн колхоз ҫамрӑкӗсем вӑкӑрсене кӳлсе ҫӳреме мар, упана та ташлама вӗрентӗҫ, — тет.

Колхоз ыраша планпа кӑтартниччен 4—5 кун малтан вырса пӗтерчӗ. Ҫуртыррине те срокчен вырса пӗтерме шутлаҫҫӗ. Ыраш кӗлти турттарса капана хывас ӗҫе паян-ыранах пӗтермелле.

Кунта ӗҫе звеносемпе туса пыраҫҫӗ. Стахановла звено та пур. Ҫак стахановла звенора тырӑ вырнӑ ҫӗрте ӗҫлекенсем: Г. Прокопьева, Н. Орлова, Е. Иванова, З. Михайлова юлташсем кулленхи нормӑна 300-шер процент тултараҫҫӗ.

Колхозра ҫуракинчен пуҫласах пӗрлешӳллӗ столовӑй ӗҫлет. Колхозницӑсем киле кайса апат пӗҫерсе вӑхӑта ирттермеҫҫӗ. Кунта культурӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе те аван организациленӗ. Кӑнтӑрлахи кану вӑхӑтӗнче колхоз председателӗ П. Николаев хӑй хаҫатсем вуласа парать. Кун сиктерсе стена хаҫачӗ кӑларса тӑраҫҫӗ.

Е. КАРТАШОВ.

Шупашкар районӗнче промышленность ӗҫӗпе сахал интересленеҫҫӗ

Районри промышленность предприятийӗсемпе промысла артелӗсем начар ӗҫленишӗн Шупашкар районӗн руководителӗсем хӑйсем те кӳренеҫҫӗ. Вӗсем кӑҫал пӗрремӗш кварталта ҫӗршывпа фронта 37 пин тенкӗлӗх продукци парса ҫитермен. Иккӗмӗш кварталта вара ҫав парӑм татах та ӳснӗ. Ҫур ҫул хушшинче вӗсем продукци планпа палӑртниичен 133.746 тенкӗлӗх сахалтарах панӑ. Июль уйӑхӗнче те кирлӗ улшӑнусем пулман, уйӑхри плана 74,2 процент ҫеҫ тултарнӑ. Уйрӑм предприятисемпе артельсен ӗҫӗсене тишкӗрсе пӑхсан, ӗҫ мӗн чухлӗ те пулин лайӑхланнине курма ҫук.

Предприятисемпе артельсене ертсе пыма, вӗсен ӗҫне вӑрҫӑ вӑхӑтӗнчи пек йӗркелеме тивӗҫлӗ ҫынсемпе промышленность пирки сӑмах пуҫлансанах, вӗсем райсовет исполкомӗ решенисем йышӑнни ҫинчен пӗлтерме пикенеҫҫӗ. Райсовет исполком председателӗн промышленность енӗпе ӗҫлекен заместителӗ Ласточкин юлташ ун пек решенисене пӗрре кӑна мар кӑтартма пултарать. Акӑ вӑл пире Кӳкеҫри инвалидсен артелӗ пирки, Чӑрӑшкассинчи тата ытти темиҫе артельти ӗҫсем пирки йышӑннӑ решенисене вулама сӗнет. Вӑл решенисенче пуринче те «начар ӗҫленине палӑртас», «ӗҫе лайӑхлатма хушас» тата ытти ҫавӑн пек «хушас» текен сӑмахсем ҫырса хунӑ. Анчах ҫав сӑмахсем хыҫӗнче уйрӑм предприятисемпе артельсен ӗҫне мӗнле лайӑхлатмаллине кӑтартса панине туйма ҫук. Тӗрӗссипе илсен, ҫакна палӑртас пулать: районри предприятисемпе артельсен, — вӗсен хисепӗ 12-рен те иртет, — кашнин хӑйӗн уйрӑмлӑхӗ, хӑйне майлӑ ҫитменлӗхсемпе йывӑрлӑхсем пулаҫҫӗ.

Акӑ, районри промкомбината илер. Унта ку таринччен тӑватӑ производство: тимӗртӑмӑртан хуҫалӑхра кирлӗ япаласем тӑвакан, ҫӑматӑ йӑвалакан, атӑ-пушмак ҫӗлекен цехсемпе тимӗрҫ цехӗ ӗҫленӗ. Кӑҫал ҫӗнӗрен сехетсем, ҫӗвӗ ҫӗлемелли машинӑсем юсакан мастерской ӗҫе кӗртнӗ. Вӗсенче пуринче те плана кая юлса тултараҫҫӗ. Ҫавна пула комбинат ҫур ҫулхи плана та тултарса ҫитермен, июль уйӑхӗнчи плана вара пурӗ те 38 процент ҫеҫ тултарнӑ. Мӗншӗн-ха ӗҫ ҫавӑн пек пулса пырать? Промкомбинат руководителӗсем ҫав ыйту ҫине чӗртаварсем ҫитмест тесе ответлеҫҫӗ. Калас пулать, халӗ чӗртаварсем таҫтан кӳрсе килме ҫӑмӑл мар. Ҫапах та пуҫарулӑх пулнӑ пулсан, ҫав йывӑрлӑхсене вӑхӑтра сирме майсем пулнӑ. Тимӗртӑмӑр ҫителӗклӗ пулман пулсан, унтан кая мар кирлӗ япаласем, сӑмахран, тӑмран чашӑк-чӳлмексем туса кӑларассине организацилеме май пулнӑ. Ӑна валли ҫурт та пур. Ҫавӑн пекех тата тир-сӑран тӑвакан, ҫӗвӗ ҫӗлекен мастерскойсем те уҫма пулать. Анчах та ҫавсене туман. Мӗншӗн тесен промкомбинат руководителӗсем те, райсовет исполкомӗ те чӗртаварсем ҫителӗклӗ пулманнипе лӑпланса ларнӑ, вырӑнти майсемпе усӑ курма тӑрӑшман.

Чӗртаварсем ҫитмеҫҫӗ тенипе лӑпланса ларас йӑла районри промысла коопераци артелӗсен работникӗсем хушшинче те самаях сарӑлнӑ. Ҫакӑ вӑл плана тултарма пултаракан артельсен ӗҫӗнче те палӑрма пуҫланӑ. Акӑ, пӗр факт. Шӑнкас артелӗнчи тир-сӑран тӑвакан производство иртнӗ ҫулта плана ирттерсе тултарнӑ. Унта 4 ҫын ӗҫленӗ пулнӑ. Кӑҫал та ҫавсемех ӗҫлеҫҫӗ, чӗртаварсем те ҫителӗклӗ. Анчах плана тултарса пымаҫҫӗ. Сӑлтавӗ кунта пӗтӗмпех ӗҫ дисциплини сӳрӗк пулнинче.

Партипе комсомол организацийӗсем предприятисемпе артельсенчи рабочисем хушшинче политикӑллӑ-массӑллӑ ӗҫе, воспитани ӗҫне лайӑхлатма тӑрӑшмаҫҫӗ. ВКП(б) райкомӗн инструкторӗсем ялсенче пулнӑ чухне артельсене кӗмеҫҫӗ, вӗсен ӗҫӗпе интересленмеҫҫӗ. Артельсем хушшинче ӑмӑрту договорӗсем пур. Вӗсене мӗнле пурнӑҫа кӗртнине районри организацисем те, промысла коопераци союзӗсем те тӗрӗслемеҫҫӗ.

ССР Союзӗн Совнаркомӗпе ВКП(б) Центральный Комитечӗн «Вырӑнти чӗртавартан куллен кирлӗ таварсем тата продовольстви туса кӑларассине ӳстермелли мероприятисем ҫинчен» йышӑннӑ постановленийӗ ВКП(б) райкомӗсемпе райсовет исполкомӗсене вырӑнти промышленоҫпа промысла кооперацине аталантармалли майсене кӑтартса панӑччӗ. Ҫакӑ вӑл, халӗ, ҫӗршыв хӑйӗн пӗтӗм вӑйӗсене тӑшмана ҫӗнтерес ӗҫе мобилизациленӗ вӑхӑтра, политикӑпа хуҫалӑх тата вӑрҫӑ тӗлӗшӗнчи питех те паллӑ задача пулса тӑрать. Ҫакӑн ҫинчен пӗр минутлӑха та манма юрамасть.

ВКП(б) Шупашкар райкомӗпе райсовет исполкомӗн, районри предприятисемпе артельсен руководителӗсен вырӑнти промышленность ӗҫне ҫӗклес, ӑна малалла аталантарса пырас тӗлӗшпе халех татӑклӑ мерӑсем йышӑнмалла.

М. ТИТОВ.

Румынири ӗҫсем

ЖЕНЕВА, августӑн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Бухарестри радио ҫапла пӗлтернӗ:

Унӑн величестви 1-мӗш Михаил король тунӑ деклараци тӑрӑх, Румынин ҫӗнӗ правительстви Германин Бухарестри миссине ҫапла пӗлтернӗ: Германипе Румыни, хӑйсем килӗшсе, пӗр-пӗринпе ҫыхӑнма пӑрахма пултараҫҫӗ. Румыни ҫарӗ Румынине хӳтӗлеме хатӗр тӑрать, анчах та вӑл Германи ҫарӗсене хирӗҫ ҫапӑҫас ҫук, тенӗ. Румыни правительстви тата ҫапла каланӑ: Германи ҫарӗсем Румынирен хӑйсен ирӗкӗпе тухса каяс пулсан, Румыни правительстви вӗсене пӗр чӑрмавсӑр тухса кайма май парать, тенӗ. Германи командованийӗ те хӑй енчен нимӗҫсемпе румынсен ҫарӗсем хушшинче хӗҫпӑшаллӑ тытӑҫусем пулмӗҫ тесе шантарнӑ. Анчах апла пулин те, Германи чаҫӗсем Румыни ҫарӗсене хирӗҫ алла хӗҫпӑшал тытса кӗрешме пуҫланӑ. Ҫавӑнпа пӗр вӑхӑтрах нимӗҫсен авиацийӗ Румыни столици ҫине тата ытти хулисем ҫине те тӗлли-паллисӗр бомбӑсем нумай пӑрахнӑ. Хуласенчи граждӑнсем хушшинче вилнисемпе аманнисем нумай.

Ҫакӑн пек агрессиллӗ ӗҫсем тунине пула, Румыни ҫак вӑхӑтран пуҫласа хӑйнехӑй Германипе вӑрҫакан ҫӗршыв тесе шутлать. Ҫавӑнпа правительство Румыни ҫарне, Румынине Германи оккупацийӗнчен ирӗке кӑларас тесе, нимӗҫсен Румынири хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсене хирӗҫ кӗрешме хушать.

Румыни ҫарӗ хӑйне тивӗҫлӗ пек паттӑррӑн ҫапӑҫассине тата ӑна халӑх пур майпа та пулӑшассине правительство шанса тӑрать, тенӗ пӗлтерӳре.

Союзниксен экспедициллӗ вӑйӗсен верховнӑй командованийӗн штабӗ пӗлтерни

ЛОНДОН, августӑн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Союзниксен экспедициллӗ вӑйӗсен верховнӑй командованийӗн штабӗ паян пичетлесе кӑларнӑ пӗлтерӳре ҫапла каланӑ:

«Тӑшман вӑйлӑ хирӗҫ тӑнине ҫӗнтерсе, французсен 2-мӗш бронетанковӑй дивизийӗн чаҫӗсем, Леклерк генерал ертсе пынипе, Парижпа пӗрлешсе ларнӑ ялсене кӗрсе кайнӑ. Парижран кӑнтӑртарахра тата кӑнтӑр-хӗвелтухӑҫнерехре союзниксен ҫарӗсем Мелэн ҫывӑхӗнче тата Фонтэнбло районӗнче Сена шывӗ урлӑ каҫнӑ. Ҫав шывӑн тавалларахри тӑрӑхӗнче Монтеро хулине йышӑннӑ. Союзниксен ҫарӗсем халь Сена вӑрри патнелле ҫывӑхарса пыраҫҫӗ. Тибервиль хулине йышӑннӑ. Союзниксен чаҫӗсем Безвильтен кӑнтӑртарахри ҫулсем патне ҫитнӗ. Ҫыран хӗрринче, Трувиль хулине йышӑннӑ. Союзниксем халь Онфлер хули патне ҫывӑхарса пыраҫҫӗ.

Истребительсемпе истребитель-бомбардировщиксем ӗнер Сена районӗнче тӑшманӑн каялла чакмалли ҫулӗсене атакӑланӑ, Бельгири тата Ҫурҫӗр Францири чугун ҫулсем ҫине бомбӑсем пӑрахнӑ. Ӗнер кӑнтӑрла йывӑр бомбардировщиксем Эймейденри (Голланди) торпеда катерӗсен базисене тата Брестри судносене атакӑланӑ.

Союзниксен Вӑтаҫӗр тинӗс таврашӗнчи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен штабӗ пӗлтерни

ЛОНДОН, августӑн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Союзниксен Вӑтаҫӗр тинӗс таврашӗнчи хӗҫпӑшаллӑ вӑйӗсен штабӗ пичетлесе кӑларнӑ пӗлтерӳре ҫапла каланӑ:

«Италире 8-мӗш армие кӗрекен Англипе Инди чаҫӗсем Аппенин тӑвӗсемпе Флоренци хули хушшинче тӑшман хирӗҫ тӑнине ҫӗмӗрсе пынӑ, тӑшман хирӗҫ тӑни халь вӑйсӑрланнӑҫемӗн вӑйсӑрланса пырать. Аппенин тӑвӗсенчен хӗвелтухӑҫнерехре Итали ҫарӗсем анлӑ фронтпа Кандильяно шывӗ патне ҫитнӗ те Акуальня хулине кӗрсе кайнӑ. Арно шывӗн тури тӑрӑхӗнчи улӑхра союзниксен ҫарӗсем чылай малалла кайнӑ, халӑх пурӑнакан темиҫе пункта туртса илнӗ. Понтасиеверен хӗвелтухӑҫнерехре 8-мӗш армин чаҫӗсем «Готлинийӗ» патнелле чылай кайнӑ, Секкиета тӑвӗн хӗвеланӑҫ айккинче вӑйлӑ ҫирӗпленсе ларнӑ. Флоренци хулинчен хӗвеланӑҫнерехре 5-мӗш армин участокӗнче Арно шывӗн икӗ хӗрринче те патрульсем кӗрешнӗ.

Кӑнтӑр Францири плацдармӑн хӗвелтухӑҫ секторӗнче наступлени туса пырса, 7-мӗш армири Америка чаҫӗсем Канны хулипе Крас хулине йышӑннӑ. Француз ҫарӗсем Тулонра хӑйсен позицийӗсене лайӑхлатса пынӑ. Марсель хулинче порт ҫумӗнчи района тӑшмантан тасатаҫҫӗ.

Паянхи кун тӗлне 20.000 ҫынна тыткӑна илнӗ.

Йывӑр бомбардировщиксен пысӑк соединенийӗсем, истребительсем хӳтӗлесе пынипе, Чехословакири нефть тасатакан икӗ завода тата пӗр аэродрома тапаннӑ, ҫавӑн пекех тата тӑшманӑн Венгрири, Югославири тата По шывӗн улӑхӗнчи ҫулйӗрӗсене тапаннӑ.

НИМӖҪСЕМ ТАТА ВӖСЕН ВИШИРИ ТАРҪИСЕМ ИСПАНИРЕ ПЫТАНСА ПУРӐНАҪҪӖ

ЛОНДОН, августӑн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Рейтер агентствин корреспонденчӗ Мадридран пӗлтернӗ тӑрӑх, ҫак юлашки темиҫе кун хушшинче Испани чикки урлӑ нимӗҫсен ҫар ҫыннисем, гестаповецсем тата Гитлерӑн Вишири тарҫисем чылай каҫнӑ. Нимӗҫсен 6 судни Сан-Себастьян ҫывӑхӗнчи Пасахэсра хӳтлӗх тупнӑ.

ФРАНЦИН ГРАЖДӐНЛА АДМИНИСТРАЦИ ЫЙТӐВӖСЕМПЕ КИЛӖШӲ ТУНИ

ЛОНДОН, августӑн 25-мӗшӗ. (ТАСС). Рейтер агентствин дипломатиллӗ ӗҫсем ҫинчен ҫыракан сотрудникӗ Рендел Нил ҫапла пӗлтерет: паян Англин ют ҫӗршыв ӗҫӗсен министерствинче Иден тата Францин ют ҫӗршыв ӗҫӗсен комиссарӗ Массигли Францин граждӑнла администраци ыйтӑвӗсем пирки Англи правительствипе Француз халӑхӗн ирӗклӗх комитечӗ килӗшӳ туса алӑ пуснӑ. Франципе Америкӑн ҫавӑн пек килӗшӗвне ҫав вӑхӑтрах Эйзенхауэр штабӗнче Эйзенхауэр генерал тата Кениг генерал алӑ пусмалла.

Ответлӑ редактор **В. Я. ЯКОВЛЕВ.**

ШУПАШКАРТИ КИНОТЕАТР
паян, августӑн 27-мӗшӗнче,
ЮЛАШКИ ХУТ
историллӗ, илемлӗ ҫӗнӗ фильм
«ГЕОРГИЙ СААКАДЗЕ»
пӗрремӗш сери
кӑтартать.

Августӑн 28—30-мӗшӗсенче
виҫӗ кун
«ГЕОРГИЙ СААКАДЗЕ»
иккӗмӗш сери
кӑтартаҫҫӗ.
Сеанссем ҫак вӑхӑтра пуҫланаҫҫӗ:
12, 14, 16, 18, 20, 22 сехетре.
Билетсем малтанах илсе хума юрать.
Касса ирхине 10 сехетрех ӗҫлеме тытӑнать.

Часах
А. П. Чеховӑн «Свадьба» ятлӑ,
произведенийӗ тӑрӑх тунӑ
илемлӗ ҫӗнӗ фильм
«СВАДЬБА»
кӑтартма пуҫлаҫҫӗ.

Шупашкарти апат-ҫимӗҫ комбиначӗ уйрӑм ҫынсемпе организацисенчен ҫыман улмуҫҫи ҫинче пулнӑ панулмисем, шӑлан ҫырли, пилеш, палан, кӑмпасем, тӗрлӗ ҫырласем йышӑнать. Ҫав япаласене паракансене конфет йышши таварсем, тӑвар, супӑнь тата ытти продуктсем те парать. Адрес: г. Чебоксары, ул. Совхозная, 1.

Чӑвашсен аш-какай трестне трестра ӗҫлеме ҫакӑн пек ҫынсем кирлӗ: кадрсен отделӗн начальникӗ, секретарь-машинистка, инженер-технологсем, бухгалтерсем, плановиксем, ветеринари врачӗсем, вылӑхчӗрлӗх чӗртавар отделӗн начальникӗ, сбыт тӗлӗшпе ӗҫлекен ответисполнитель. Ҫак адреспа ыйтса пӗлмелле: гор. Чебоксары, ул. Тельмана, 6. Тел. 5—25.

Шупашкарти ҫӑкӑр комбинатне бухгалтерсем, платниксем, тимӗрҫӗсем, жестянщиксем кирлӗ. Ӗҫукҫине каласса татӑлнӑ тӑрӑх тӳлеҫҫӗ.

Ҫак адреспа ыйтса пӗлмелле: гор. Чебоксары, Аптечная, 4, Отдел кадров.

Чӑваш АССР-ӗн Государство Издательстви 1944 мӗш ҫулта ҫак учебниксене пичетлесе кӑларчӗ:

Авторӗ	Учебник ячӗ	Хӑш класс валли	Хакӗ
А. Трофимов	Букварь (чӑвашли)	I класс	70 пус
С. Ягунов	Чӑваш чӗлхин грамматики, I пайӗ	I класс	45 пус
Н. Попова	Арифметика задачисемпе упражненисен кӗнеки, I пайӗ	I класс	60 пус
А. Отачкин	Тӑван чӗлхепе вуламалли кӗнеке, I пайӗ	I класс	70 пус
Н. Попова	Арифметика задачисемпе упражненисен кӗнеки, III пайӗ	III класс	65 пус
А. Отачкин	Тӑван чӗлхепе вуламалли кӗнеке, III пайӗ	III класс	2 тенкӗ
Тереховпа Эрдели	Географи, II пайӗ	IV класс	1 тен. 35 п.
Н. Поповӑпа Пчелко	Арифметика задачисемпе упражненисен кӗнеки, IV пайӗ	IV класс	75 пус
М. Сироткин	Тӑван литература, хрестомати	V класс	3 тенкӗ
Фалеевпа Перышкин	Физика, I пайӗ	VI–VII класс	1 т. 60 п.
М. Цузмер	Зоологи	VI—VII класс	3 т.
И. Соколов	Физика курсӗ, II пайӗ	IX класс	2 тенкӗ

Ҫак кунсенче пичетленсе тухаҫҫӗ:

Авторӗ	Учебник ячӗ	Хӑш класс валли
А. Трофимовпа М. Сироткин	Букварь тата вырӑс чӗлхипе вуламалли кӗнеке	II класс
А. Отачкин	Тӑван чӗлхепе вуламалли кӗнеке, II пайӗ	II класс
Всесвятский	Ботаника	V класс
М. Сироткин	Тӑван литература	VI класс
Барковпа Половинкин	Физикӑллӑ географи	V класс
Н. Рыбкин	Геометри задачисемпе упражненисен кӗнеки	IX класс

ПИЧЕТЛЕНСЕ ТУХНӐ КӖНЕКЕСЕНЕ КОГИЗӐН ЧӐВАШ ОТДЕЛЕНИЙӖН МАГАЗИНӖСЕМ УРЛӐ ТАТА СОЮЗПЕЧАТЬ ОРГАНӖСЕМ УРЛӐ ИЛМЕЛЛЕ.

«Чӑваш АССР Государство Издательстви»

РЕДАКЦИ АДРЕСӖ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом печати, ТЕЛЕФОНСЕМ: редакторӑн — 0—67, заместительпе секретарӗн — 4—26, парти пурнӑҫ пайӗн 3—99, промышленоҫпа ялхуҫалӑх пайӗсен 5—31, издательство конторин — 0—23.

Типография № 1, Управления полиграфпромышленности при СНК ЧАССР, Заказ № 2, ф. б. 59×42 п. л. Тираж 16.000 экз.

НУ 06654